

"Bak hem öyle bir maksad, öyle bir gaye için saadet isteyip, dua ediyor ki;.." ifadesindeki maksat ve gayeyi nasıl anlamalıyız? İnsan ve bütün mahlûkat o dua ile esfel-i safilîn olan fena-yı mutlaka sukuttan nasıl kurtuluyor?

Maksat ve gaye, cümlenin devamında ifade edildiği gibi, **"insanı ve bütün mahlûkatı esfel-i safilîn olan fena-yı mutlaka sukuttan, kıymetsizlikten, faidesizlikten kurtarmak"**tır.

Nur Külliyyatı'nda çok enteresan bir tespit var. Bu kâinattaki akıl almaz faaliyetler için, **"Başka bir âlemin mahsulâtının tezgâhı hükmünde çarkları dönüyor."**(1) deniliyor. Bu âlemin mahsulleri **"bitkiler, hayvanlar ve insanlardır"**. Elementler, bu kâinat fabrikasında İlâhî bir terbiyeden geçip milyonları aşkın türde canlılar âlemine dönüşüyorlar. Bu türlerden birisi de insan. Eğer âhiret ve ebedî saadet olmasa, bu fabrikanın son derece sanatlı ve hikmetli mahsulleri ölüm kanunuyla yeniden elementlere dönüşmüş oluyorlar ve bu defa yeni canlılar hayat sahnesine çıkarılıyorlar; onlar da kısa süren bir hayattan sonra yeniden element haline geliyorlar.

İnsan küçük bir tezgâhı bile hikmetsiz çalıştırmazken, kâinat fabrikasının bu hali nasıl izah edilecektir? İşte bu sorunun cevabı o enfes tespit: **"Bu âlemin çarkları başka bir âlem hesabına dönüyor."**

Allah Resulünün (asm.) **"âhiretin tarlası"** olarak vafettiği bu dünya hayatı, **iman-küfür, hidayet-dalalet, şirk-tevhid, adalet-zulüm, itaat-isyan** gibi birbirine zıt mânâları taşıyan mahsuller verdikten sonra, dünya tezgâhı dağıtılacak ve bu mahsuller, yine birbirine zıt, iki menzilde toplanacaklar: **Cennet ve cehennem.**

İşte, başta **"ehl-i arz"** diye ifade edilen insanlar ve diğer canlılar olmak üzere bütün varlık âlemi, faaliyetlerinin böyle ebedî bir netice vermesiyle israftan ve hikmetsizlikten kurtulmayı hal diliyle duâ etmiş oluyorlar.

Fıtratın ebedîyeti isteyen insan, bu duâyı sadece haliyle istemekle kalmıyor, kaliyle de yani sözlü niyazlarıyla da durmadan dile getiriyor.

Hayvanlar âlemi, kavuştukları hayat nimetinin ellerinden ebediyen alınmaması için âhiretin gelmesini hal diliyle istiyorlar.

Öte yandan, Allah'ın kendilerine takdir ettiği vazifeleri eksiksiz yerine getirmekle ömürlerini ibadet üzere geçiren bu masum varlıklar, hizmet ettikleri, hatta canları

pahasına besledikleri insanların küfür ve dalâlet yolunda gitmelerinden mânen rahatsız oluyorlar. Ve insanların bu zulümlerinin neticesiz kalmaması için de yine âhiretin gelmesini hal diliyle istiyor, duâ ediyorlar.

Aynı manayı, cansızlar âlemi için de düşünebilir ve **“güneşin küfür yolunda gidenlere yol göstermekten, dünyanın onları sırtında gezdirmekten mânen rahatsız olduklarını”** ve hâl diliyle âhiretin gelmesini dua ettiklerini söyleyebiliriz.

Allah'ın isimlerine ve sıfatlarına ayna olmak gibi kıymetli ve şerefli bir vazife icra eden bütün mahlûkatın ve özellikle de arzın halifesi ve Allah'ın **“ahsen-i takvimde yarattığı en mükemmel eseri”** olan insanın yok olup gitmemesi, bu ulvî vazifelerin âhirette de daha mükemmel surette ebedîyen devam etmesi için Fahr-i Kâinat Efendimiz (asm.) Cenâb-ı Hakk'a duâ ve niyazda bulunmuş ve onun bu duâsına bütün varlık âlemi de iştirak etmiştir:

“... Değil ehl-i Arz, belki ehl-i semavat, belki bütün mevcudat niyazına iştirak edip lisan-ı hal ile: 'Oh, evet yâ Rabbena! Ver, duasını kabul et. Biz de istiyoruz.' diyorlar. Hem bak! Öyle hazînane, öyle mahbubane, öyle müştakane, öyle tazarrukârane saadet-i bâkiye istiyor ki; bütün kâinatı ağlattırıp, duâsına iştirak ettiriyor.”(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz, İkinci Maksad.](#)

(2) bk. [age., On Dokuzuncu Söz.](#)